

Katedra

MARIBOR
LETNIK IX.

št. 1 [1968]

za načelo pluralizma

Študentsko gibanje spomladi letos, na katerega smo skorajda že pozabili, je sprožilo zahtevo po takšnih ali drugačnih, konkretnih ali načelnih, vsekakor pa revolucionarnih spremembah na dane stvarnosti. Kakor vselej ob takih primerih so se institucije in posamezniki, ki so angažirani v družbenem življenju, v sinhronem navdušenju odločili za izvajanje sprejetih »smernic«, za brezkompromisno in enovito akcijo. Študenti smo sicer zahtevali ukrepe, ki bi temeljito preobrazili sklerotične in vase zagledane strukture, ki bi temeljito pometli s konformistično miselnostjo in kompromisarstvom. Kot kaže, študentski veter ni vsaj doslej ničesar prevetnil, kaj šele odpihnil. Vsak v svojem okolju živo čutimo, da je nekaj odplavalo mimo nas, ne da bi lahko karkoli posredovali, da se dogodki, ki naj bi se zgodili, sploh niso zgodili, da ni bilo niti revolucije niti česarkoli takega, kar bi nam dokazovalo, da živimo prezentno, da smo udeleženci procesa, ki nekaj spreminja, ki vnaša v našo zavest občutek, da sodelujemo v preobrazbi nekega občestva.

Zrak, ki ga dihamo, je še vedno dušljiv in težek. Še vedno se nam zdi, da moramo misliti in čutiti, »kakor je treba«, da ni mogoča polemika s kakršnimikoli miselnimi projekti, ki morda nosijo v sebi klice heretičnosti. Gotovo je ravno v tem eden največjih nesmislov tega trenutka. Težnja po monolitnem mišljenju in čustvovanju grozi izničiti vsako ustvarjalno pobudo. Ta hip, ko je naša zavest zavest ogroženega, je ta tendenca gotovo najbolj usodno pričujoča. Razgovor o demokratični polemiki in takšnih ali drugačnih antagonizmah je potisnjen na sekundarno pozicijo. Nekako je to razumljivo, vprašljivo pa je, če je tudi najbolj potrebno in koristno za razvoj naše družbe, ki so jo morda ravno v tem trenutku začeli pretresati procesi, ki kažejo premik k višji kvaliteti.

V tem trenutku si ne moremo, gotovo pa tudi ne zmoremo zastaviti vprašanj, ki bi v temelju determinirala našo usodno povezanost z dana stvarnostjo: kdo smo? kako smo? ...

To je prekletstvo, ki je v tem trenutku najbolj jasno prisotno, dasi je evidentno že vsa poveljna leta.

Nenehno ugotavljamo nezadostnost organizacij, ki naj bi bile naše, ki bi se naj kazale skozi nas in iz nas, nenehno opozarjamo na neskladje med nami kot posamezniki, ki govorimo in mislimo, kakor nam veva vest in zavest, in nami kot člani združenj, ustanov, organizacij ... , dasi ravno odločno in v temelju pristajamo na projekt, ki je teoretično v veljavi. Neke vrste alienacija torej. Smo za čist zrak, smo za borbo mnenj, smo za konflikte med miselnimi projekti, smo za oplajanje le-teh med seboj, smo za načelo pluralizma. Ne organiziranega, temveč neformalnega. To ni akcijski program, kajti vsak akcijski program vodi k novemu akcijskemu programu. Nihče na svetu pa nam ne more zagotoviti, da bo novi program korak naprej.

Če bomo uveljavili načelo pluralizma mnenj in prepričanj (in moramo ga uveljaviti, kajti v mnogočem je od tega odvisna eksistenca osnovnih projektov, ki določajo našo skupnost kot socialistično), se bomo lahko vprašali še po marsičem.

G. Č.

pasivnost, ki vodi...

Življenje je nujno pogojeno z borbo, saj brez nje ni obstoja. Človek in žival se borita za svoj obstanek. Pri živalih je to tudi edina borba. Človek pa se poleg borbe za goli fizični obstoj bori še za vrsto drugih stvari, in če se nima boriti več za kaj, se bori zaradi borbe.

Vse premalo borbenosti (seveda ne mislim na fizično borbo) pa žal opažamo pri slovenskih študentih. To se najbolj izraža v njihovi duhovni pasivnosti, kot posledica nje pa v neaktivnosti ali vsaj premali aktivnosti. Da se ne bi napak razumeli; ne gre za pojmovanje aktivnosti kot aktivistične dejavnosti, kot je bila pri nas v prvih poveljnih letih, ampak za kreativnost študentov pri reševanju najrazličnejših problemov, predvsem pa tistih, ki zadevajo naše družbeno dogajanje in njih same kot specifično celoto te družbe.

Marsikdo bo dejal: sistem je kriv, mladini omejuje dejavnost, ki bi jo le-ta uresničevala kot produkt svojih spoznanj in idej. V veliki meri je to res. Svoje ideje in načrte pri pozitivnem krojenju družbe in politike npr. lahko uresničuješ oz. skušaš uresničevati le, če si član ZKJ. Vendar pa se lahko za to borimo tudi izven partijske organizacije, seveda ne protizakonito ali celo provokatorsko. Ta boj seveda ni tako učinkovit kot v partijskem okviru, čeravno tudi tam zaradi tega ali onega vzroka pogosto postane jalov. Vendar pa pasivnost študentov razen ozkega kroga opažamo tudi na področjih, kjer vlada domala absolutna demokracija. Pasivnost študentov pa se najbolj boleče zrcali pri odnosu do njih samih kot dela družbene celote in s tem do Zveze študentov Jugoslavije kot njihove primarne organizacije. Velika večina študentov sploh ne ve, na kakšen način je ZŠJ organizirana, kakšna telesa ima in v čem je smisel njenega obstoja, ker je to kratko malo ne zanima. Nasprotno temu pa se sliši nemalo godrnjanja na račun njenega dela. Konstruktivna kritika je zaželela, vendar mora tak kritik stvar, ki jo kritizira, dobro poznati ter iz nje izluščiti resnične slabosti, jih osvetliti in če le more, najti in predlagati ustrezno rešitev. Tudi ZŠJ npr. bo taka kritika iz študentovih ust le koristila, posredno pa bo imel študent od tega sam korist. Vendar pa je treba tako kritiko na pravi način posredovati in nato iz nje izhajati z dejanji. Zelo primeren način za to so študentske tribune, ki jih je na primer bilo v prvih letih višjih in visokih šol precej. Tam so imeli študentje izredno priložnost za soočenje z lokalnimi študentskimi voditelji in drugimi merodajnimi organi, vendar pa je bil odziv študentov porazen. Tu bi moral priti do veljave stari izrek — v slogi je moč, tako pa se izgubi glas in napor posameznika kot vpijočega v puščavi. Torej nepravilnosti in slabosti se vlečejo kot cokla za nami, vodstvo je nesposobno in diletantsko, mi pa trpimo.

Duhovno pasivnost krepijo iz leta v leto bolj za nameček še absolventi srednjih šol, ki se rekrutirajo v študentske vrste. To pa zato, ker jim šola ni dala tega, kar bi jim morala dati ali jim ni bila sposobna dati zaradi že boleče neurejenega učnega in vzgojnega sistema, ki se iz leta v leto lovi v nekakšnih eksperimentih, vendar to več ne sodi sem.

Vzroke za tak položaj med študenti bi moral izluščiti s temeljito analizo. Eden od glavnih je prav gotovo že zaskrbljujoče pehanje in stremljenje mladih (pa ne samo mladih), da bi stopali po poti linije najmanjšega odpora do zagotovitve čim ugodnejše eksistence, pri tem pa se v velikem ovinku izognejo faktorjem, ki so nujni za uspešni družbeni, ekonomski in kulturni razvoj. Ti faktorji pa so prav duhovne dobrine, ki so predvsem za intelektualca in s tem v zvezi za študenta neobhodno potrebne. To vodi nujno v malomeščanstvo in puhlost, kot posledica tega pa v kritikarstvo najslabše vrste, ki je brez haska in ne sproži nobene aktivnosti, kvečjemu nasprotno.

B. Zavrnik

Katedra

IZDAJA ODBOR ZS MVZ LIST MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

KATEDRO UREJA UREDNIŠKI ODBOR:

OLGA CERIC, DRAGO JANČAR, IVO RUDOLF,
BRACO ZAVRNIK, JANEZ GUJT, BOGO CERIN (FOTOREPORTER)

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO JANČAR

TEHNIŠKI UREDNIK: MARJAN ZMAVC

SEKRETAR: ERVIN HARTMAN

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: ŠTUDENTSKI DOM, OB PARKU 5 — TEL. 22004 —

CENA IZVODA 50 PAR (LETNA NAROČNINA 10 DIN) — ZIRO RACUN 518-678-548

NENAROČENIH SLIK IN ROKOPISOV NE VRACAMO.

Foto B. Cerin

V sredo, 22. avgusta 1968, ob 18. uri se je ob novem študentskem domu pri mariborskem parku zbralo več kot 1000 mariborskih študentov, mladincev in drugih Mariborčanov, da bi solidarno podprli napore češkoslovaškega ljudstva v borbi proti okupatorjem.

Zborovanje je začel glavni urednik študentskega lista KATEDRA Drago Jančar. Za njim je spregovoril Adi Zunec iz delovnega kolektiva TAM, ki je izrazil solidarnost mariborskih delovnih kolektivov s češkim ljudstvom. Zatem je spregovoril Josef H. iz Prage, ki je bil v trenutku okupacije ravno v Mariboru. Dejal je, da je ogorčen nad početjem petih članic varšavskega pakta. Dogodki teh dni, je dejal Josef H., ga spominjajo na dogodke leta 1939, ko so nemški nacisti napadli Češkoslovaško. Zatem je dobil besedo danski študent Jens Damsgard, ki se je pred kratkim mudil na Češkem in opisal svoje vtise ob prihodu tov. Tita v Prago. Po odlomku iz romana slovaškega pisatelja L. Mančka Okus oblasti, ki ga je prebral igralec mariborskega gledališča Marjan Bačko, je spregovoril Janez Švanjcer, predsednik komisije za ideološko-politična vprašanja pri odboru zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov, ter ostro obsodil početje ZSSR in njenih zaveznic. Po branju resolucije, ki so jo poslali predsedstvu CK ZKJ, so zbrani krenili na protestni pohod po mariborskih ulicah.

**skozi
pe
riskop**

**nerazumljivo nerazumevanje
ali ozkost?**

Poglejmo, kako je pred kratkim tekla dialog po telefonu med urednikom Katedre in direktorjem tehniške srednje šole v Celju.

Urednik: »Tovariš direktor, jutri bo prišel predstavnik Katedre na vašo šolo in vas naprošamo, da mu dovolite nabirati naročnike med vašimi dijaki.«

Direktor: »Kaj pa je to Katedra? Ali je to glasilo Centralnega komiteja zveze mladine Slovenije?«

Urednik (osuplo): »Ne, to je vendar list mariborskih študentov.«

Direktor: »A tako! Torej ne pride v poštev, da bi list razpečevali med mojimi dijaki, ker vsebina lista ni primerna za njih!«

Tedaj mu je urednik natančno pojasnil, s kakšno tematiko se list ukvarja ter kdo in kaj piše vanj. Nato je še enkrat zaprosil za akvizicijo.

Odgovor direktorja je bil lakonski: »Ne dovolim!«

In nato se je še slišalo z one strani žice: »Tresk.«

Tovariš direktor! Torej, kot se da razbrati iz vaših besed, še svoj živ dan niste slišali za Katedro, list študentov. No, saj to se da razumeti, čeprav malo čudno za voditelja srednje šole v enem od centrov Slovenije. Paradoksalno pa je, da se ne zavedate, da so vaši dijaki bodoči študentje in intelektualci, domala zreli ljudje, ki so si že ali pa si ustvarjajo svoj svetovni nazor in jim je Katedra ali kakršnokoli tovrstno berilo samo v korist in duhovno dobro. In vi trdite, da vsebina lista ni za vaše dijake, ko, kot sem že nakazal, pojma nimate o njej. Na dlani je torej, da ste oškodovali marsikaterega dijaka, ki bi se na list prav rad naročil, a ste vi to preprečili z pustim »ne dovolim«, za to svojo odločitev pa niste navedli niti najmanjšega ustreznega argumenta. O, sancta simplicitas!

Po podatkih odbora zveze študentov na višji tehniški šoli v Mariboru se je od 10. 9. 1968 do vključno 16. 9. 1968 vpisalo v prvi letnik te šole 255 rednih študentov, od tega na elektrotehniški oddelek 74 študentov, na strojni oddelek 85 študentov, na gradbeni oddelek 30 študentov, na kemijski oddelek 30 študentov in na tekstilni oddelek 8 študentov.

PO ŠESTIH LETIH (NE)REDNEGA IZHAJANJA, JE KATEDRI LETOS PRVIČ USPELO, DA BO IZHAJALA KOT ŠTIRINAJSTEDNEVNIK. UREDNIŠTVO SE OBVEZUJE, DA BO LETOS KATEDRA RES REDNO IZHAJALA, TAKO BO RESNICEN ODSEV VSEH AKTUALNIH DOGODKOV. UREDNIŠTVO

oh, jutranja rosa

Edvin Fliser, slovenski pevec, ima literarne ambicije. V tedniku Mladina je pričel objavljati svoj dnevnik, ki je, mlo povedano, silno ubog in silno sentimentalni in silno dišeč po zahodnjakem zvezdnstvu. Naj zabeležim odlomek: »Rad vstanem zgodaj, posebno še, če kaže, da bo lep dan. Rad se sprehajam zjutraj, ko sonce šele obsija prva pročelja streh, rad opazujem, kako se manjšajo sence hiš, rad opazujem, kako sonce vpije zadnje kapije jutranje rose.«
O, ti ljuba preproščina, Edvin Fliser gotovo misli, da bo s takšnimi sentimentalnimi izlivi še bolj navezal nase srca svojih oboževalk, ki doma zdihujejo za svojim junakom. Mladino sem imel nekaj časa za hudo resen časopis, ki se mu je še kolikor toliko posrečilo ubraniti se pred komercialnimi in poplitvenimi sestavki, za mlado občinstvo privlačnimi. Ne vem, morda koga res zanima, kako se tisti maček, ki ga je Edvin, joj, skoraj bi pozabil, sprehaja po klavirju, ko njemu, oh, prsti drsijo po starem črnem klavirju in iz njega izvabljajo prenežne melodije. Verjetno že, kajti sicer Mladina takšnih neumnosti ne bi objavljala. Vprašanje pa je, kako je z zdravim okusom Mladininih urednikov in bralcev seveda. Prepričan sem, da se vsi, ki jih še ni zajela manjša zvezdnost, od srca smejejo na račun Mladine, Fliserja in kaj vem koga še.

Toda smejeti se takšnim plitkostim, pomeni tolerirati jih. Priznavati. Vdati se mišl, da je naša mladina tako ali tako plitka in neumna, da takšni umotvori ustrezajo njenim nagnjenjem in zrelostni stopnji. Izjave, ki jih pevec dajejo v časopise, je še nekako mogoče »požreči«, ker vselej pomisliš, da se ti ljudje vendar šaljivo, da so v resnici drugačni, da se trudijo držati korak s časom ali kakoli drugega. Kakor hitro pa prebereš takšno pisunstvo, ki ima menda čisto resne ambicije, ti ni več jasno ali se naj smeješ, ali naj sedeš za pisalni stroj, ali pa se primeš za glavo. Takšno sentimentalno močenje po straneh naših časopisov je nevdržno. To je vse, kar je mogoče reči in napisati.

vsi v zvezo komunistov

Popolnoma v redu in prav se mi zdi, da se mladi ljudje vključujejo v Zvezo komunistov. Če ne zaradi drugega, že zavoljo tega, ker bodo vneli v že nekoliko togo organizacijo svežega duha in nekaj revolucionarnega. Ne zdi pa se mi popolnoma v skladu z demokratskimi principi, kar se dogaja v zadnjem času. Zaradi nekakšne zunanje nevarnosti bi bilo treba organizirati notranjo trdnost s pomočjo kampanjskega novačenja v Zvezo komunistov. Mislim, da morajo mladi stopati v ZK zaradi miselne kulture, zaradi marksizma, kot je dejal za Večer Vlado Sruk, ne pa zavoljo patriotizma. Vlado Sruk je v intervjuju dejal tudi tole: »Marksisterna naša osnovna organizacija danes idejnopolitično, svetovnonazorsko ne živi, ni sposobna spregovoriti (z besedo in z dejanjem) mladim komunistom in nekomunistom o problemih sodobnega sveta in človeka. Mladina pa hoče prav to — trdna oporišča, miselno razgibanost, smiselno dejavnost...«

Gotovo je, da tisti partijski funkcionarji, ki mladim niso sposobni vsega tega nuditi in pokazati, ki niso sposobni dokazati, da so pravi komunisti, sedaj skušajo vključevati mlade v imenu patriotizma, kar je veliko lažje, kakor način, ki ga zahteva Vlado Sruk.

Janez Turk

veš, poet, svoj dolg

NI, da bi na dolgo razpredal, da je prav, da so intelektualci angažirani v svetu. Tudi pri nas je bila nekaj časa v modi kritika »kabinetnih strokovnjakov«, čeprav ravno ti poganjajo znanosti naprej. Res ne gre, da bi dr. atomske fizike, ki pravkar odkriva nekaj pomembnega, dajal izjave o gospodarski reformi, o petletki, o ameriških političnih kandidatih... Kadar pa gre za usodne zgodovinske trenutke, s katerimi je pogojena tudi človekova svoboda, svoboda umetniškega, znanstvenega delovanja, tedaj pa nima nihče pravice sebe prodati in ostati neprizadet. Tudi v tem ljubem dvajsetem stoletju, v delu, v katerem nam je usojeno biti na svetu, imamo veliko primerov takega angažmaja intelektualcev: od emigrantov iz Nemčije pod Hitlerjem, do izumitelja atomske bombe, do Sartra, filozofa Russe- la... Znano je tudi, kako se nekateri grški umetniki in znanstveniki upirajo vojaški diktaturi (vsaka vojaška oblast je diktatura), vemo, kako so se (levo in desno) opredelili ameriški umetniki v zvezi z vietnamsko vojno... In zdaj smo tu. Povod za ta zapis in za moj gnev so seveda dogodki in zvezi z vojaško okupacijo Češkoslovaške. To je bilo vojaško nasilje, dasi ne vem, ali so Čehi izpolnjevali vse obveznosti, ki jih imajo kot člani varšavskega pakta. Usodno pomembno je zame le to, da so hoteli živeti svobodneje, bolj demokratično (spomnimo se, da je bila Češka že pred vojno dežela z najvišjo »meščansko« demokracijo). To je bilo progresivno gibanje v osvobajanju človeka. No, Rusom in njihovim tragiko- mičnim satelitom (saj so sami že doživeli take reči — poljski voditelji pa izgledajo celo bolj papeški od papeža) se je zdelo potrebno, da z okrutnim posegom sile in tiranstva to osvobajanje zavrejo. Kaj hočemo, to je politika, to je vojaštvo, to je stalnizem!

Toda, kje so velike vrste intelektualcev v teh deželah? Ali ti odobravajo ta poseg »vlad«? Kje je pesnik Jevtušenko, ki je pred leti v pismih in na ameriški turneji spraševal ameriške pisatelje, zakaj se ne upirajo politiki nasilja v Vietnamu? Kje je njegova miselnost, ki jo je izrazil, ko so polemizirali s Steinbeecom (ki pa se je angažiral v vietnamskem problemu — žal, vemo kako)? Kje so tisti podpisniki pisma, ki je vznemirilo sovjetske oblasti, ob zadnjem kongresu pisateljev, kje je Solohov oziroma njegovi nasprotniki? Kaj ni prav Rusija dežela, kjer še vedno zapirajo književnike, ker imajo možganske vijuge nekoliko drugače zasukane kot politiki? In kje so tisti poljski študenti in drugi državljani, ki sovražijo ruski pritisk v lastni deželi? O tem sem se prepiral na lastne oči, ko sem bil pred tremi

let šestnajst dni na Poljskem. Ali lahko vlada dela po svoje, če pa ljudstvo so- vrali Ruse? Mislim, da beseda — sovraži — ni prehuda. Saj ne razpuhujem mrznje do bratov Slovanov; nasprotno v vseh nas je še vedno neki ostanek sentimental- nega panslavizma. Toda politiko sile — pritiska — to sovražim.

In Rusi sami. Nobena demokracija na svetu (tudi kapitalistična) ne kaže take oz- kosti. Dokler vlada (da, vlada) recimo Stalin, vsi kričimo Stalin — jutri pomečemo vse njegove slike v ogenj, porušimo kipe, pozapremo njegove pristaše (le da je Stalin svoje nasprotnike ubijal) in kličemo Hruščev, potem spet z njim in nje- govimi pristaši na grmado, požgemo njegove slike in kličemo Brežnjev... po tej logiki, se mu lahko zgodi samo isto. Kaj moramo res pljuvati po nekem, ki smo ga prej molili. Odrežimo ga, ker je mrtva in nevarna veja, priznajmo, kar mu gre in obsodimo. Ali na zahodu pljuvajo po Washingtonu, Lincolnu, Rooseveltu, Ken- nedyju (če bodo po Johnsonu — bomo videli)? Res je prav sovjetski socializem tisti, ki je veliko idejo socializma ustvaril, potrdil in jo naredil resnično danost, toda obenem je mednarodnemu socialističnemu gibanju prav sovjetska doktrina naredila veliko škodo; do sedaj vsaj dve veliki klofuti: Stalinove čistke in stalni- zem ter okupacija Češkoslovaške. To so veliki madeži. In kje so zdaj umetniki in znanstveniki? So proti? Se strinjajo? Molčijo? Morajo molčati? Veš, poet svoj dolg?

Tone Partijec

šetinc: kulturno v imenu nekulturnega

V osrednjem slovenskem časniku Delu je Franc Šetinc, sicer urednik slovenske izdaje Komunista, zapisal:

»Zelim opozoriti na neko nevdržno tezo, ki zagovarja razširjanje sla- bega okusa, pa najsi gre za likovnega ali kakšnega drugega, takole:

«...izdajamo nekulturno zato, da bi lahko vzdrževali kulturno. Tiskamo torej slab, nevzgojen strip zato, da bi ustvarili dohodek, s katerim bi pokrili izgube pri dobri knjigi, izdajamo slab časopis v imenu dobrega, razširjamo nekulturno v imenu kulturnega.»

S Šetincovo antitezo se popolnoma strinjam, nerodno se mi zdi le-to, da jo je zapisal v časniku, ki izdaja v okviru svojega podjetja tudi Zvito- repca, NN novele in kaj vem kaj še vse. V čigavem imenu pa potem Delo razširja nekulturno?!

Jože Z.

Štatenberg 68

Udeleženci letošnjega Štatenberga so razpravljali o dveh temah (Družbena stvarnost v povojni prozi in literarno sodelovanje), vendar moram takoj zapisati neizpodbitno trditev, da je razgovor predlagano tematiko nenehno presegal. Čisto »strokovna« izmenjava mnenj tako ni bila mogoča in morda je tako tudi bolje. Prisotni pisatelji, literarni teoretiki in drugi so imeli efektivno različna stališča in gledanja. Vzroke za različnost njihovih pozicij je treba iskati marsikje. Dejstvo je pač, da so bili jeziki in svetovi hudo heterogeni. Poglejmo nekaj značilnih misli nekaterih posameznikov, ki bodo pokazale na velike razločke med individualno specifično miselnostjo prisotnih.

Dr. Jože Pogačnik je znanstveno, morda nekoliko pozitivistično razložil razvoj slovenske povojne proze in ga utemeljil z razvojem slovenske družbe in temeljnih premikov, ki jih je le-ta povzročila v zavesti posameznika. Prožno ustvarjanje je razvrstil med tri temelje: pozitivističnega, marksističnega (kateremu je prvotnega pomena družbeni okvir) in esteticistično skrajnost. Govoril je tudi o dveh možnostih v prozi: o dejanski in književni resničnosti, o tem, kako se resnica sveta uveljavlja na vrsto osebnih načinov, in postavil trditev, da je povojna slovenska proza zapostavila moralno plat človekove eksistence. Veljalo pa bi polemizirati s tezo, da so zgodovinska in socialna razmerja nezanimiva za sodobno slovensko prozo, kajti celo praktičistično je mogoče dokazati, da jo ta vsestransko zaznamuje. Janez Rotar je podal stilistično in jezikovno interpretacijo sodobne proze.

Gotovo je bil to prispevek, ki je odprl prvo stran, saj je pomenil uvod v še neraziskano področje. Po mnenju mnogih je bil to eden najboljših referatov na srečanju. Dr. Kmecl je bil nekoliko preveč nestrpen do svobodne ustvarjalnosti (posebno katalogovske) in njenih interpretov. Rekel je, da se je stoletni prepad med književnostjo in konzumentom tokrat še huje poglobil in se spremenil v izzivne občinstva. Dr. Kmecl a priori zanika možnosti sodobne proze, dasiravno je na koncu referata skušal najti nekakšne kompromise.

Referat Rudija Seliga z naslovom Neparabna proza, je gotovo izzval največ polemike, ki se je gibala vse od pragmatičnih razglabljanj o namenu literature, za katere se Seliga zavzema, pa vse tja do vprašanja, kakšno sporočilo o svetu ta literatura sporoča. Na kratko: »nepotrabna proza« nosi sporočilo o predmetu, ki ga tematizira. Odpirati skuša svet, ki je mistificiran in skrit. Predmeti zadobijo nove dimenzije. Če uporabim Seligovo primero — hrib ni več samo naš vršac, ki je sedaj lep, sedaj togoten, marveč nekaj drugega. Ima svojo obliko, svojo razsežnost, morda celo neko drugo »vsebinskost«. Svet je tako mogoče raziskovati iz čisto novega zornega kota...

Boris Pahor je v nevezani polemiki s Seligom spregovoril o tem, da »reistična koncepcija« gotovo vnaša v našo zavest nekaj novega. Morda bi bilo mogoče najti v tej prozi tudi nacionalne korenine in preko tega priti do tipično slovenskega. Govoril je še o vprašanju nacionalne ideje in postavil trditev, da razredni boj lahko le-tej močno škoduje.

Slovenski intelektualci naj se s kongresom ali kakorkoli drugače odločijo za postavitev korenine, za dokončno razčiščenje še vedno nejasnih pojmov. Janez Svajncer je pričakoval iskanje in raziskovanje človekove notranjosti, česar pa opisovanje predmetov gotovo ne more doseči. Prepričan je, da tako imenovana »neparabna proza« vodi na stransko pot. Vprašanje je tudi po smislu takšnega ustvarjanja, ker je pač vprašljivo, kako dolgo bo mogoče predmete, ki jih je vendarle končno število, mogoče opisovati. Gotovo se bo nekega dne, nekeje zataknilo.

Oglasilo se je še veliko književnikov, omeniti pa bi veljalo še zanimivo vprašanje Franceta Forstneriča, ki je Rudija Seliga takole »izzval«: Ali je v konceptu proze, kakršnega Seligo zagovarja, navzoča družbena stvarnost? Če je samo v neki plasti, kakor pravi, katera je ta plast, in kako jo avtor v prozi privede? In odgovor: Neposredno družbena stvarnost ni prisotna. Jasno pa je, da iskanje izhaja iz družbene sredine, v kateri je. V prozo avtor privede družbeno stvarnost skozi neko plast predmeta. Zveza je torej korelativna. Prisotna je na način homologije. Drugega dne so udeleženci govorili o literarnem sodelovanju.

Sklep: V Novi Gorici je bilo 15. septembra veliko zborovanje, na katerem je govoril Edvard Kardelj. Poslušalo ga je skoraj 100.000 Slovencev, ki so se tja pripeljali, da bi ga poslušali in pozneje jedli kranjske klobase z gorčico. V Štatenbergu se je tega dne razšlo 35 pisateljev, ki so se tri dni pogovarjali o tem in onem. Vprašanje je, katero izmed obeh srečanj je bilo funkcionalno in katero je bilo funkcionalizirano. Niti eno niti drugo, kajti oboje je bilo funkcionalizirano nefunkcionalno.

Drago Jančar

predmete poimenovati izšel je katalog

Vsekakor se strinjam z uredništvom Problemov, ker je ubralo novo konceptualno politiko urejanja revije. Takšen koncept razkrajja sklerotično revijalno situacijo v slovenskem prostoru. Katalog, ki je po zaslugi takšne politike prvič ugledal dnevno svetlobo in se v njej ponosno in samozveličavno okopal, je bil gotovo nujno potreben. Sedaj smo si nekako na jasnem, kaj Katalog pravzaprav je. Pravijo sicer, da je princip Kataloga integriteta heterogenosti, kar bo prav gotovo držalo, vprašanje pa je, kateri parcialni del se kaže skozi številko, ki je pred nami. Moram reči, da je Marko Pogačnik s svojim stripom Svetloba teme najbolj jasno povedal, za kaj gre pri Katalogu, še več, mogoče bi bilo celo reči, da je povedal, kaj je rezem. Strip bi bilo mogoče uporabiti kot učni pripomoček za razumevanje katalogovske misli ali bolje povedano katalogovskega načina mišljenja. Proza Tomaža Salamuna je brez vsake vrednosti. Ne odpira nikakršnih možnosti, ostaja v okviru tradicionalnega. Seve, je pa nekaj drugega z Markom Svabičem. Ne samo da beseda izgublja svojo praktično vrednost, osmišljena je v novo kvaliteto. Zanimivi in razmišljanja vredni so aforizmi Rastka Močnika. Popolnoma sprejemljivi, za določen modus mišljenja, seveda.

Bojim se, da je v Katalogu ogromno pozerstva. Postavljal bom čisto pozitivistično tezo: čas bo pokazal, kaj je v Katalogu vrednega in kaj narejenega, kaj je izvirnega in kaj afektiranega, kaj avtentičnega in ...

Se ena stvar je: Katalog se v podobi, ki jo pred nami kaže kot subjekt, ki ni zmožen opredeliti svojega odnosa do danes in tukaj. Prav tako kot Vladimir Gajšek.

V tezah o Katalogu so podpisniki izjavili, da jih ne zanimajo nikakršni socialni in nacionalni okviri, noben angažma ali nekako tako. Pred kratkim pa smo lahko v Delu prebrali njihovo pismo, ki obsoja agresijo Sovjetske zveze nad Češkoslovaško republiko. Nevzdržno protislovje. Če bi obsodili agresijo kot državljani, kot posamezniki, kot skupina mladih intelektualcev, bi bilo stvar mogoče razumeti in sprejeti. Tako pa se lahko ponovno vprašamo, kaj Katalog pravzaprav je? Kajti kaže se kot nekaj drugega, kot je. Ali skuša biti.

v znamenju trikotnika literarni proizvodi skupine LKB osvajajo tržišče

Sedeži v Slovenskem narodnem gledališču so bili 19. septembra razporejeni v obliki trikotnika. Prostor, v katerem so se predstavili s svojimi novimi »proizvodi« Tone Partljič, Drago Jančar, Miroslav Slana, Andrej Brvar in Franček Hedl, je bil skoraj napolnjen.

Trikotna oblika lepakov z delom človeškega telesa, trikotne vstopnice z avtogrami in »spominski« teksti — osnutke za omenjene izdelke proizvaja Miroslav Slana — so zbudili med cenjenimi prebivalci mesta nekaj starega prahu. To pa je bil tudi del namena. Razbiti staro, preživeto, pričeti graditi novo, spoznati, da niso važni puloverji ali kravate ter mesto nastopanja, marveč je važnejša vsebina programa ...

Poslušalci so ob koncu programa izrazili mnenje, da je skozi triletno aktivno delo Literarnega kluba Branik viden precejšnji napredek. Literarne proizvode avtorjev pa so z veliko večino ocenili takole: IZRAZNO in OBLIKOVNO sta pozitivno presenetila A. Brvar z REKLAMAMI in M. Slana z IZGOVARJANJEM ČRKZLOGOVBESED — Partljičeva proza je dosegla običajno PARTLJIČEVSKO raven — JANČAR je z malce repertoarskim podajanjem opozoril, da bi njegovi prebislki zavzneli bolj literarno z večjo literarno disciplino. Hedlova več ali manj uspešna ZGODBA O PIVU pa je spominjala na BRVARJEVSKI stil.

In še ena novost: vsak avtor SKUPINE LKB izbere prispevek za svojo točko po svoji presoji, v nekakšnem samocenzuriranju svojega literarnega besedila. S tem pa se tudi popolnoma sam izpostavi kritiki. Takoj po nastopu lahko poslušalci izrečejo kritiko o posameznih točkah in o celotnem nastopu, kar je nedvomno učinkovitejše kot papirnata ocena poklicnih kritikov, ki programa niti ne poslušajo.

Miroslav Slana

PRIPIS: TONE PARTLJIČ JE ŽE NA LITERARNEM VEČERU POJASNIL, DA NIMA PRAV NIČ SKUPINE S SKUPINO LKB, IN DA SE JE VEČERA UDELEŽIL LE ZAVOLJO TEGA, KER GA JE PRIREDILA KATEDRA. PRIDRUŽUJEM SE NJEGOVEMU MNENJU, KER NE VERJAMEM V NIKAKRŠNE LITERARNE SKUPINE, KAJ SELE V »SAMOCENZURIRANJE«, V GRADNJO »NOVEGA« IN PODOBNE UMETNOSTI. SAMO TOLIKO.

Drago Jančar

PRIREDITEV SAMA JE ZAKLJUČNO DELO MIROSLAVA SLANE, PRAV TAKO KOT IZDELAVA IN RAZPEČAVANJE VSTOPNIC.

uredništvo
kulturni urednik

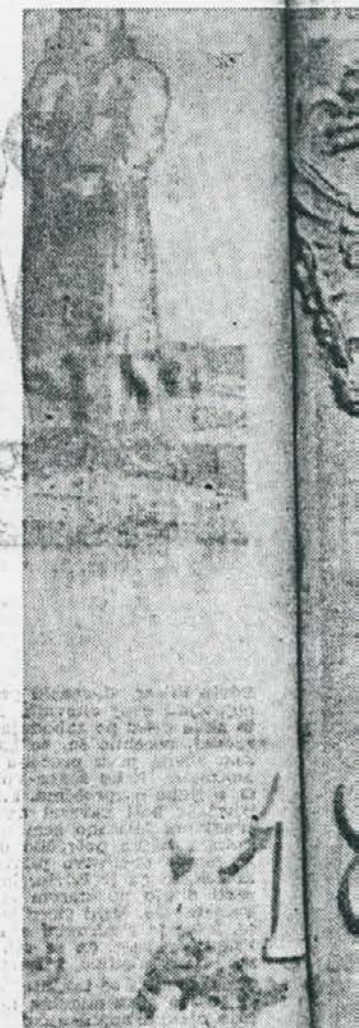

Foto B. Cerin

za spravi i

V poletnih mesecih sva z Ingo (po dogovoru) zapisala v Večeru n... se vodstvo mariborskega gledališča čilo za slovensko besedilo. Na z... je krstna predstava Zmavčev... izvedeli iz dveh intervjujev z u... kom Gombačem v Večeru (30... (4. septembra 1968). Ta novista... tem ko bosta izven abonmaj... še Potrčeva drama Krefli a S... igra Srečna hiša Doberdan. Skupaj torej vendarle tri s... dovolj, dasi ne do kraja. Saj n... noviteto, gre za kontinuiran... In ponovno trdim, da je v adn... več kot dovolj dobrih iger (Koz... mec...). Včasih bi bilo mrda... kako uspelo dramo iz zadnjega... rog, Delavnica oblakov) kot pa... Bodi kakorkoli že, ne gre, dabi... ob repertoar, kajti če pogleda... mo, da je drama svojo vlogo... redko uprizarjani Pernjakovi tu... dalje angažirani Weiss, posnehl... Topol, če omenim samo uspešn... pa pozabiti niti na poletno p... kazalo celo ponoviti sedaj, k... ti, in ki je posebno v Ljubljni... slavospev. Gre za Shakespearp... Ponovil bi sicer še vedno dva... nista tako bistvena, da bi m... dovinskega vidika neoporečn... vič: (dasi ne poznam nekaterh... Čevega Obiska, ki se po besed... naših eksistenčnih vprašanj) p... letos ni tiste ostre angažiran... dramah zgoraj omenjenih avtrj... In drugič: — kljub Zmavcu, lot... na programu, se le ne morem s...

fantazija in trde odrske deske

nekaj vtisov iz festivala študentskih gledališč v Zagrebu Menda ni prireditve, kjer se poruža več različnih možnosti kot prav pri mednarodnem festivalu študentskih odrov. Lahko bi šli v smer divjega teatra, lahko bi bil to šod reformatorjev in onemogočenih talentov, pa še in še do same Meke hipjev. Pa ni. Cilj je postavljen docela jasno. Posamezni ansambli predstavljajo, če že ne države, pa vsaj svoje univerzitetno središče. In treba je priznati, da jemljejo svojo nalogo zelo resno. Udeležba je bila dobra, 17 odrov iz desetih dežel. V veliki večini bolj ali manj renomirani ansambli in najrazličnejši kritiki in opazovalci so pričakovali vse kaj drugega kot pa zelo slabo organizacijo. Končno ima zadeva v Zagrebu že nekaj tradicije in naravnih pogoji so v lepem študentskem centru zelo ugodni, glede pogovorov, razprav in vsega podobnega pa naravnost idealni.

V zadnjih dnevih so predstave dobesedno od »zvezde do zvezde«, tako da ni niti največjim fanatikom uspelo videti vsega, pri tem ne bi niti omenjal nesrečnih igralcev, ki so se morali pripravljati na lastne stvaritve, in manj znanih ansamblov, ki so bili skoraj zgledalce. Sama prireditelj je že brez tega zadosti naporna. Različni jeziki, globokoumni razgovori in končno, kjer so študentje, tam se pije.

Podeljenih je bilo na kupe diplom, priznanj in medalj. Praktično ni odra, ki ne bi ničesar dobil. Saj je hvale vredno, da niso hoteli nikomur vzeti poguma, toda sama priznanja nekoliko devalvirajo in uničujejo festivalsko vzdušje. Če bodo nadaljevali v tej smeri, bomo kmalu imeli namesto festivala revijo. Omejili se bom samo na naštevane višjih priznanj. CUT iz Parme in Nizozemci iz Utrechta so dobili »Margite« Arslavskega. Mednarodna žirija je nagradila študentsko gledališče iz Genove in solastnike »Margite« iz Parme. Tako nagradjeni Nizozemci kakor Italijani so igrali v slogu gledališča surovosti, to je skoraj brez kulisa, brez igre žarometov in brez teatralnosti, ki deluje zoprno v dobi filma in televizije. Prvi so se predstavili z dvema enodejankama Michela de Ghelderoda, sestavljenima pod skupnim naslovom Memento mori, drugi pa s Piera Paola Pasolinija Velike in male ptice. Delo je sestavljeno iz treh epizod ter obravnava odnos naše kulture in civilizacije nasproti tretjemu svetu, nesmiselnost vsiljevanja božje ljubezni proti naravnemu pravu ter probleme zavesti. Režija Bogdana Jerkoviča je našla prav navdušene občudovalce. Kakor pove že ime predstave, so se Nizozemci ukvarjali z večnim problemom mljivosti človeškega življenja. Videli smo tudi drugo skupino iz Lunda, pa je žal flamščina le tako zahtevna, da jih ni bilo mogoče razumeti.

Cehi so pokazali času primerno angažirano delo Archimimus, domačih avtorjev Pavlouške in Bönischa. Igra govori o uporniku, ki se namesto v vdajo zateče v smrt. Za Ceha kaj nevarna tema, saj so sami izjavili, da bo delo pri njih verjetno prepovedano. Naš predstavnik, DADOV iz Beograda, se žal s svojo igro Mail Malcom in njegova borba proti skopljencu ni mogel bolj afirmirati. Naši ga poznajo, drugi ga ne razumejo. Smo v podobni kaši kot Flamci. Nihče ne razume našega jezika, pa čeprav govori srbski pregovor drugače. Gledališče je bilo stalno vezano na umetniško besedo, saj so še tu drugi elementi, saj se tudi po sami igri da sklepati marsikaj, vendar je brez poznavanja jezika vse skupaj tavanje v temi.

Drugi nagradjenec mednarodne žirije, študentsko gledališče iz Genove je zelo uspešno prikazalo dve igri, Brechtove Okrogle glave in Jaryjevo Uboj na gričku.

IFSK je torej prinesel marsikatero prijetno presenečenje. Za sam ugled prireditve bi bilo v bodoče nujno potrebno popraviti organizacijo vsaj toliko, da ne bi bilo naravnost katastrofalnih spodstvajev. Sicer sem tam srečal nekaj ljudi, ki jim je bilo tako delo kar všeč, pa se vseeno ne bi ravnali po razgretim glavah, saj so že po bitenu in v privatnih razgovorih povzročile nemalo nepotrebne gneče.

Ivo Rudolf

POČITEK

tone partijč

vo in za obisk

z Dramom Jančarjem (seveda ne več nekaj kritičnih besed, ker gledališča — Drame še ni odločeno. Namaj je situacija jasna, tu očev trame Obisk, kot smo lahko videli v upravnikom Drame Branaru (avgusta 1968) in v Delu novitabo na repertoarju, medmaja repertoarja na sporedu tli in Suhodolčanova mladinska an.

slavske igre. To pa je skoraj Saj gre po vsej sili ravno za rano poslanstvo slovenske drame. v njem času na Slovenskem ker Kozak, Strniša, Mikeln, Remona celo modreje uprizoriti dnjega obdobja (Kongres, Samokot p recimo neuspelo noviteto. e, da se za vsako ceno spotikali gledano lanskoo leto, lahko priznavlogo opravila dobro. Tu so bili kovi, tu je bil izbor iz Cankarja, posmahljvi Mrožek in razbičani uspešnje uprizoritve. Ne smemo no pristavo na prostem, ki bi jo j, ko v mestu dijaki in študenjubljaj požela pravo pohvalo in spearno igro Kar hočete.

o dvamomenta, ki me motita, a i morajo letošnji (z literarno zgoorečnjepertoar odklanjati. Prkateri tekstov — niti ne Zmavbeseda Branka Gombača dotika anj) o večini tekstov sodim, da žirirani v besedilih kot lani v n avtorjev.

vcu, Baru in Suhodolčanu, ki so moremtrinjati s politiko v zvezi

z dramami naših avtorjev, kot sem jo (upam, da pravilno) razumel iz obeh intervjujev. Za prihodnje leto, ko bo Drama praznovala svoj jubilej (dasi imamo jubilejev v gledališču tako vedno dovolj — mislim pa, da je 50-letnica gledališča vendarle tako spoštljiva, da jo moramo registrirati v resnici z vso pazljivostjo) pripravljajo polovico dram slovenskih avtorjev. Ne strinjam se, da bi naj slovenske drame bile posebej primerne za jubilejna leta. Slovenske drame — dobre — bi morale biti v čimvečjem številu zastopane vsako leto, vsako sezono, pa naj bo jubilejna ali ne. Jubilejne sezone niso navadne, so nekaj več, pa tudi nekaj snobističnega. Kajti proces dramskega ustvarjanja na Slovenskem se s tako politiko kaže v spateni luči; namreč če teksti čakajo, potem je gledališče za literarnim dogajanjem, namesto da bi ga sočasno odražalo.

Pozdravljam pa izbor Zmavca. Tako je treba razbijati mnenja, da je Zmavc celjski dramatik, Kamenik mariborski, Kozak in Mrak in drugi pa ljubljanski...

Študentom pa ne preostane drugega, kot da z interesom spremljajo gledališko dogajanje v Mariboru, da pozitivno sprejmejo in aplavdirajo, da slabo odklonijo, da so skratka neangažiran faktor, na katerega se bo moralo SNG Maribor močno ozirati (in se — sodim — že). Vsak snobizem — mariborsko gledališče je provincialno, v Operi ne nastopajo pevci svetovnega pomena (včasih pa celo ti), je hinavski. Študentska leta so tista, ko človek vpija kulturne dobrine, saj vidimo, da se veliko inteligence kasneje temu odreče.

Repertoar za naslednjo sezono pa je ta:

DRAMA. Veliki oder: Anton Pavlovič Čehov: Tri sestre, Sam in Bella Spewack: Naši trije angeli, Tennessee Williams: Noč Iuguanane, Janez Zmavc: Obisk, Niccolo Machiavelli: Mandragola. Jaroslav Hašek-Hartman, Kamenik: Dobri vojak Svejk, Jean Giraudoux: Za Lukrecijo, Arthur Miller: Cena; zunaj repertoarja: Ivan Potrč, Krefli, Leopold Suhodolčan: Srečna hiša Doberdan; ponovitve: William Shakespeare: Kar hočete, Branislav Nušič: Gospa ministrica, Slavomir Mrožek: Na odprtem morju, Carobna noč, Prežihov Voranc: Pernjakovi; mali oder: Martin Walser: Na stranpoti, Harold Pinter: Ljubimec, Murray Schisgal: Tiger, Jean Genet: Služkinji, dramski mozaik Arnolda Tovornika z naslovom Sled, Večer slovenske sodobne satirične poezije; ponovitve: Ivan Cankar — Janko Čar: Pozdravljena dolina Sentflorjanska; letne igre: Edmont Rostand: Cyrano de Bergerac in opera.

Tovarna Zlatorog Maribor

80 let proizvodnje je zagotovilo kvalitete naših proizvodov. Priporočamo vam uporabo:

detergentov: Mixal, Rio' extra plavi, Oskar total, Blo Ipsa, Dik novi, Cet, Mixalit.

Vsak mesec pokloni Oskar svojim kupcem 5 pralnih strojev Gorenje in 300 drugih nagrad. Ko dobite v zavitku Oskarja nagradni kupon ga s svojim naslovom pošljite Zlatorogu in nagradjeni boste.

toaletnih mil: Solea mila v različnih vonjih: ciklama, jelka, lavendel, jorgovan, tabako, Sayonara, Oziris, Lotos, Speik, Lanolin, Glicerinsko mila.

Naj vam nujno potrebno čiščenje kože postane užitek, ki bo dvojno nagradjen. Za 20 poslanih ovojnica Solea mila - frotirka zastoni.

kozmetike: Solea krema, Baby krema, kolekcija Florina, Van Kait S, Soled, Brix, Dentol A+D, Ultra olje, (Solea spray, Soled spray).

sredstev za nego las
po licenci Schwarzkopf: Fit, Giemo, Goff, Frottee, Seborin, Palette, Igora Royal, Taft, Bonawel, Caracul, Coralie Onalkali.

industrijskih čistilnih sredstev: Zlatoli, Zlatexi.

VSE DOBRO IZ HIŠE ZLATOROG

pri nas ni problemov

Če imaš lepe noge in se znaš zapeljivo smehljati, če se ti ne zdi neprijetno pobliže se seznaniti z moškim delom Iepotne komisije, se odloči za tekmovanje, v katerem izvolijo lepotico domačega kraja, hmelja, turizma, republike, države ali morda celo čebule. Vseeno je. Nagrade so tako visoke, da se vsekakor izplača. Čemu premišljevat? Naša skupnost ima veliko denarja za nagrade, ki niso skromne, ima denar za organizacijo takšnih in podobnih tekmovanj, o, ima.

Če pa si slučajno moškega spola, ne premišljuj dolgo, hitro se odloči za danes zelo cenjen in iskan poklic, za dobro plačan poklic, poklic — nogometišča. Dobil boš stanovanje, milijone in oboževalke. Si je mogoče želeči še kaj več?! Kako lepo živimo pri nas, saj sploh nimamo problemov. Če pa čisto slučajno živi kje kdo, ki rad lista po knjigah, si naj priskrbi enciklopedijo, dobro pregleda slike, ki so v njej in hajd na oddajo, ki je na zelo visoki ravni in daje tudi visoke nagrade. Zlatni pogodak kliče!

Lepo je pri nas. Lepo je v naši domovini biti mlad. Nikakor pa ne moremo razumeti, da se tu in tam najdejo čudni sitneži, ki jadikujejo in vzdihujejo, da pri nas ni denarja za šolstvo, da je nosilec šolstva psiček, ki žal ni niti čistokrven. Kaj pa je važno šolstvo! V tujini se je mogoče zaposliti tudi brez papirjev o šolanju, znati je, treba uporabljati roke, zato dol s šolstvom! Sitneži pa nimajo miru, celo s podatki nam lahko postrežejo. S sklonjeno glavo naštevajo, da je gostinski šolski center v Mariboru predviden v šolskem letu 1968/69 dvanajst oddelkov učencev, pohvali pa se lahko le s tremi klasičnimi učilnicami in učilnico za strežbo. Prava figa. Znanstveniki nam tako obetajo, da se bomo kmalu prehranjevali samo še s tabletami.

Šolskemu centru za blagovni promet so trgovske organizacije zagrozele s tožbo, ker je zaradi pomanjkanja učilnic v zaostanku s šolanjem učencev. V novem šolskem letu bodo morali izšolati enaindvajset oddelkov učencev, šola pa premore le osem učilnic. Šolski center za oblačilno in frizersko stroko ima štiri učilnice in pet delavnic za dvesto ur pouka. V šolskem letu 1968/69 bo imel štirinajst oddelkov. V tem ni nikakršnega problema. Mi smo razvita država in šivilj ne potrebujemo. Kar bomo potrebovali, bomo kupovali v Avstriji in Italiji, (tam je tako vse bolj moderno). Tudi frizerji nam niso potrebni, ker bomo letos sodobni v nekoliko daljših moških in ženskih frizurah.

Pomislite, pojavili pa so se čudaki, ki so udarili s pestmi po mizi in vzkliknili, da tako ne gre. Omenjenim šolam je treba dodeliti ustrezno število prostorov. Šolski center za blagovni promet bi naj dobil tri učilnice na ekonomski srednji šoli in še v bodoče obdržal učilnico v poslopju glasbenega šolskega centra. Gostinski šolski center bi dobil štiri učilnice na osnovni šoli Bojana Ilča in eno učilnico na Glasbenem šolskem centru. Osnovna šola Otona Župančiča pa naj bi odstopila dve učilnici šolskemu centru za oblačilno in frizersko stroko. Kaj zato, če bi morale imeti šole, ki bi odstopile prostore in šole, ki bi se vselile vanje, več izmen in če je med dijaki veliko število vozačev! Zaradi vsake malenkosti se res ne izplača razburjati.

K sreči pa se je zgodilo, da nekatere šole svojih prostorov niso hotele odstopiti v dopoldanskem času, nekatere tudi ne v popoldanskem, češ da se kolektivni s tem ne strinjajo. Osnovna šola Otona Župančiča in oblačilni šolski center sta predlagala, naj bi odvzeli klubu prosvetnih delavcev njihove prostore in bi se vanje vselili dijaki ene izmed prizadetih šol. Predstojnika obeh šol sta menila, da so klubski prostori premalo zasedeni in ne služijo svojemu namenu. Pedagoško društvo je predlog odločno zavrnilo s pripombo, da zaradi trenutnega stanja in perspektiv svojih prostorov ne odstopijo. V njihovem zapisniku je sicer jasno vidno, da res ni bilo veliko klubske dejavnosti ali pa ni bilo časa za pisanje zapisnika. Našim prosvetarjem tega res ne smemo odvzeti. Naj jim ostanejo vsaj prostori, v katerih bodo lahko kopicili svoje želje o lepši bodočnosti, ko jim sedanost ni ravno rožnata.

Zadeva pa še vedno ni bila končana. Ravnatelj srednje šole za telesno vzgojo je julija obljubil, da bo odstopil eno učilnico za ves dan, ker sta letos na šoli dva oddelka manj. Ko pa bi moral obet izpolniti, prostorov ni hotel dati, češ da dopisa ni vzel resno. Pa še naj kdo reče, da Slovenci nimamo smisla za humor.

Kdo bi se pravzaprav razburjal zaradi vseh teh drobnih zadevic? Kaj zato, če ni dovolj prostorov, v katerih bi bil mogoč pouk. Končno bi se lahko tudi pri nas modernizirali. Na Švedskem so na primer ukiniteli maturo. Pri nas bi lahko učence in dijake vodili k filmskim predstavam, (na primer Kako ukradeš milijon dolarjev, Ziveti svoje življenje, Morileci so med nami, Vstani in streljaj, Tarzanova borba za življenje), za domači študij bi jim kupovali knjige, ki bi pomagale še bolj utrditi najstarejšo obrt, ki se je pri nas lepo razbohotila in smo lahko samo ponosni nanjo. Mlade ljudi bi učili tuje jezike in pomivanja posode, da nam v tujini ne bi delali sramote. Seveda ne smemo pozabiti na šoferske izpite, krepitve mišic, komolcev, da bodo ostrejši, hrbtnice, da bo prožnejša. Odpreti bi morali veliko novih lepotnih salonov, kjer bi ti zamenjavali zunanost po želji.

Boriti pa bi se morali proti sitnežem, ki vzklikajo, da je premalo denarja za kulturo, prosveto, znanost. Takšnih nergačev v naši visoko razviti družbi ne potrebujemo. Mi že vemo, kaj delamo in kako delamo. In prav je tako.

Marija Švajncer, ml.

ob tridesetletnici Totega lista

Slika: „Ota, zakaj pa so prišli Srbi in Hrvati sporazum podpisati na Bled? Oče: „Veš, sinke, zato, da bomo imeli tudi Slovenci nekaj od tega!“

življenje brez duhovne podlage, brez tradicije in brez nacionalne kulturne zavezanosti je zgolj biološko živetarjenje

OBJAVLJAMO MATURITETNO SOLSKO NALOGO S TEHNIŠKE KEMIJSKE SOLE V RUSAH:

Antena, Stop, TV Magazin, X 100, Zvitorepec — pa naj še kdo reče, da naša kultura ni na najvišji stopnji! Casopisov — več kot dovolj. (Tudi to je eno izmed meril za kulturnost naroda.) Da, kulturnost — toda bedna kulturnost. Naj ne izzveni kot fraza: nismo vredni tega, kar so naši veliki pesniki in pisatelji ustvarili. Mlad človek je kot novo zorana njiva. Rad sprejema, pa tudi daje rad. Toda kakršno seme, takšen sad. Škoda, da smo mladi premalo kritični, kaj in kako sprejemamo. Toda nismo krivi, če nam življenje nudi več slabih kot dobrih semen. So kje ljudje, ki so odgovorni za »prečiščevanje semen«? Toda ne v okviru šole. Šola bi morala biti le dopolnilo vsemu ostalemu. Drugo ob materialnih neurejenostih in širokem učnem načrtu tudi ne more biti. Nekje bi morala biti nekakšna »višja instanca«, ki bi urejala in ustvarjala moralno podobo mladega človeka. Kajti začetki je treba takrat, ko se otrok zave svojega bivanja — obstoja. Toda potem se v naših kioskih na naslovnih straneh naših tednikov, štirinajstodnevnikov in mesečnikov ne bi več bohotile lepote. Tudi v naših kinematografih ne bi več vrteli osladnih Angelik in lažnih kavbojk in italijanskih spektaklov. Da, tudi s televizjskih ekranov bi se umaknili razni zlati zadetki in podobne oddaje, ki s svojim razsipavanjem denarja (le od kod ga dobijo ob toliki krizi v zdravstvu, prosveti...?) najbrž ne vplivajo najboljše na mladega človeka. Na radijskem programu pa bi moralo biti še več Radijskih šol in oddaj Mladi — mladim. Kultura in lepa domača beseda, za katero so se borili Trubar, Linhart, Vodnik, Prešeren, Levstik, Stritar, Cankar in ostali — kje si zdaj? Res je, če živis med nami. Toda v tempu nove dobe, v pehanju za avtomobili, hišami, udobjem... smo pozabili nate. Slep smo za vse lepo, česar nam ti v obličju nudiš. Zal smo pozabili, da so te nekateri nesebično ljubili in negovali ter te končno pripeljali na vrh med tvoje prijateljice iz drugih narodov.

Zdaj, ko človeštvo brezglavo drvi v pogubo, ko se vrednost življenja računa po številu nanj izstreljenih nabojev, zdaj je zadnji čas, da se zavemo svoje kulture, da razmislimo o njej, da se nam že enkrat odpro oči in da globoko pogledamo vase. Recimo si vendar že enkrat: »Ljudje smo, ki nas od živali ločuje kultura. Nehajmo se že ubijati! Zaživimo v slogi, ki jo naj prepleta prijateljstvo in ljubezen med črnimi, rumenimi, rdečimi in belimi narodi sveta.« Ali pa si morda priznamo: »Kaj nam mar kultura! Mi imamo svoje cilje, če nam pri njih ni v pomoč, je tudi ne potrebujemo. Požvižgamo se nanjo«. In vsak zase naj še doda: »Nočem, da ima kdo več od mene. Ne prenesem, da je kdo srečnejši, kot sem jaz. Hočem se zrinuti proti vrhu in ni mi mar, koliko jih bo pri tem padlo v brezno.«

Ali smo zmogni takih priznanj? Zelim si, da bi bili. Zelim si tudi, da bi spoznali, da smo vendar ljudje in samo LJUDJE. Zelim si, da bi že enkrat spoznali, da je kultura tista rešilna bilka, ne bilka, krepka veja, za katero se moramo prijeti, če hočemo splavati na površje umazanije, v kateri se utapljamo.

Marjan Brodnjak, s. r.

spet pomisleki

Letos so se šolska vrata za nekatere mariborske srednješolce in osnovnošolce odprla že 2. septembra. Nov delovni čas v podjetjih in ustanovah je zahteval, da tudi šole uvedejo petdnevni delovni teden. Tako so se profesorji, posebno pa še dijaki znašli pred novimi težavami. Kako urediti urnik, da ne bo trpel niti učni uspeh ter prav tako ne učni program. Kakor pa so pokazali prvi dnevi, je ta največji problem rešen uspešno, kaj pa mislijo o rešitvi dijaki, smo povprašali na I. gimnaziji v Mariboru.

NOVAK BORUT, 2. c: — Proste sobote so zelo dobrodošle, tako za učence, kakor tudi za šport in izlete. Mislim, da se bo zaradi prostih sobot izboljšal učni uspeh, saj bodo resni dijaki imeli več časa za učenje. Zaradi prostih sobot pa bi morale biti športne in mladinske organizacije bolj urejene in organizirane, da bi se v njih udeleževali tudi tisti, ki ne bodo odhajali na vikend.

LENART RADO, 2. b: — Mislim, da se bo prava vrednost prostih sobot šele izkazala. Zaenkrat se mi zdi, da to ni najboljša rešitev. Bolje bi bilo, da bi imeli daljše zimске počitnice in daljše počitnice ob državnih praznikih.

STRUGER BOJAN, 2. b: — Gledano s strani aktivnega športnika mi proste sobote zelo ustrezajo. Lažje bom sodeloval na atletskih tekmovanjih, kakor pa bō s treningi, pa ne vem. Kot dijaka pa me zanima, kdaj se bomo učili, če bomo hodili čez soboto in nedeljo na vikend, ob delavnikih pa predsedeli več kot polovico dneva v šoli.

LOVSE EVA, 4. d: — Upam, da bodo proste sobote res proste.

MLINARIČ ALENKA, 3. c: — Bolj mi je ustrezalo, ko smo imeli v soboto samo 4 ure pouka. Mislim, da bomo v ponedeljek prihajali utrujeni v šolo, v petek pa bomo že razmišljali o prijetnem vikendu.

Za konec smo povprašali za mnenje o prostih sobotah še prof. **BENKOVIČA**, ki nam je povedal: — Vse prezgodaj je še, da bi lahko realno ocenili vrednost prostih sobot. Osebnostno se zaenkrat popolnoma strinjam z novim načinom dela in sem prepričan, da bodo dijaki imeli mnogo več časa za učenje in se bo temu primerno izboljšal tudi učni uspeh.

Je, kakor je, in dijaki, tudi tisti najbolj trdovratni, ki se še niso, se bodo morali spoprijazniti z novim načinom dela. Mladinske organizacije, športni aktivni in društva pa bodo morali orientirati svoje delo na sobote in nedelje, da ne bo prišlo do novih problemov, kam z ogromnim številom mladih, ki ob sobotah ne bodo vedeli kaj početi. Problemi z novim delovnim časom na šolah se bodo še naprej ponavljali in posamezni šolski aktivni jih bodo reševali tako, da bodo rešitve njim samim najbolj ustrezale, če pa bodo rešitve pametne in umestne, pa bo pokazal čas. Ne smemo pozabiti, da je edino merilo za vse rešitve samo učni uspeh in da je osnovni pomen vseh rešitev zagotoviti dijaku kar najboljše pogoje za učenje in izvenšolsko udejstvovanje. Slednjega pa se naši šolski aktivni in drugi organi, ki skrbijo za vzgojo mladine, vse premalo zavedajo. Vedeti moramo, da so dijaki za šolsko delo potrebovali mnogo časa in jim ga je ostalo bore malo za izvenšolsko udejstvovanje. Sedaj pa, ko so v šoli samo od ponedeljka do petka, so pridobili ves dan, ki ga lahko posvetijo športu in delu v mladinskih organizacijah. Ali pa je ta čas, se pravi prosta sobota enakovreden času, ki ga je dijak lahko posvetil svojem izvenšolskemu delu vsak dan, pa je vprašanje. Zanima me, če bodo športniki odslej trenirali samo ob sobotah in to po 6 ur naenkrat. Zanima me tudi, ali bodo mladi marksisti hodili na svoje sestanke ob sobotah, ko bodo njihovi starši odhajali na vikend. Bodo literarne in dijaške folklorne skupine vadile le ob sobotah, ko bi morale nastopati?

Vprašanje sledi vprašanju, mi pa pravimo, da bo svoje pokazal čas in čakamo. Učni uspeh se bo popravil, če bodo dijaki vzeli stvar resno in se bodo ob sobotah učili (izkušnje prvih sobot tega ne potrjujejo), kaj pa bodo utrpeli mladinske organizacije in športna društva, pa je drugo vprašanje, ki ga bomo morali v najbližji prihodnosti rešiti. Danes, ko se položaj v svetu zopet zapleta, ne smemo dopustiti, da bi naša mladina živela neorganizirano, temveč se moramo boriti za pogoje, ki bodo vsakemu posameznemu dijaku in mladincu odpirali možnosti za splošno družbeno aktivnost in afirmacijo. Mislim, da se moramo prav tako ali pa še bolj kakor za učni uspeh boriti za vsesplošen angažma mladine v času in prostoru in ne smemo leno gledati, kako nam cerkvene in druge organizacije speljujejo mlade ljudi, ki v svojih aktivnih niso našli tistega, kar so iskali.

Vse to moramo premisliti in nato primerno ukrepati, da birokratski poseg ne bi na enem področju doživel veličastnega uspeha, na drugem pa napravil grozotno razdejanje. Toda ukrepati moramo hitro, ker nam nekaj mesecev lahko pokvari uspehe, ki smo jih na področju mladinske organizacije dosegli v zadnjih letih.

Tomaž Kšela

mesec dni na ORA SAVA 68

Minilo je več kot dvajset let od časa, ko je naša mladina zasadila krampe in lopate za izgradnjo domovine. Tudi mariborska mladina je sodelovala na teh akcijah. Ko je bilo potrebno zgraditi najrazličnejše objekte, so hiteli mariborski brigadirji na progo Brčko-Banovci, Samac-Sarajevo itn.

Po štiriletnem premoru je mariborska mladina zopet ustanovila delovno brigado. Što fantov in deklet je odšlo v Zagreb na izgradnjo savskega nasipa. Marsikateri med njimi je po več mesecev čakal na trenutek, ko bo skozi okna nabito polnega vlaka skupaj s tovariši zaklical Mariborčanom »Z-D-R-A-V-O, zdravo, zdravo«.

Ko smo prišli v Zagreb, smo se odpeljali v mladinsko naselje 7 Sekretarjev SKOJ, ki je okoli 13 km oddaljeno od Zagreba. Naša montažna baraka je imela številko 3. Okolje je bilo lepo urejeno, sklenili pa smo, da ga bomo še polepšali. Delali smo v bližini CK ZKH med mostom Slobode in Crvenim mostom. Naistem odseku so bile še tri brigade. Tri od petnajstih, kolikor jih je bilo sočasno v naselju. Delali smo na rekonstrukciji in urejevanju nasipa na področju, kjer bo čez nekaj let savska luka. Obenem smo preprečili Savi, da bi se ob višem vodostaju izlila v Zagreb. Delo ni bilo prenaporno. Trajalo je pet ur in pol, vmes pa je bila obilna malica. Včasih se je zgodilo, da je kdo »hvatla maglo« in zabušaval, vendar to ni bil pogost pojav, ker nihče ni hotel sedeti, medtem ko njegov tovariš dela še zanj. Čeprav smo bili rahlo utrujeni, nam tudi vožnja v prenatrpanem avtobusu ni odvzela dobre volje. Vso pot do naselja smo prepevali.

Popoldan smo bili prosti. In ta čas je tisto, zaradi česar so brigadirji prišli na akcijo. Vpisali smo se lahko v avto-moto, raketo-modelarski, foto in kino amaterski ter v radiotelegrafski tečaj. Večina brigadirjev je tečaje naredila z uspehom in dobila lepe diplome, šoferji pa vozniška dovoljenja.

Na asfaltnih igriščih v naselju smo igrali roket, nogomet, košarko, odbojko, na razpolago pa so nam bile tudi mize za tenis. Or, izirana je bila nogometna liga. Tatjana Jamšek iz naše brigade je osvojila prvo mesto na namizno teniškem turnirju. Navdušeni judoisti so ustanovili poseben tečaj juda. Tako so se fantje in dekleta naučili nekaj prijemov, ki jim bodo včasih koristili. Kulturna in idejno-politična aktivnost naše brigade je bila najboljše organizirana. Imeli smo svoje kulturno umetniško društvo KLJUN. Izdajali smo brigadno glasilo, ki nas je seznanjalo z uspehi, doseženimi na trasi, nas razvedrilo in nam obenem pomenilo kosček ožje domovine. KUD KLJUN je sodeloval na prireditvi, namenjeni vojakom ter organiziral Pokazi, kaj znaš. Seveda tudi pri nas ni šlo brez izbre Miss. Izbrali smo MISS 33 (33 zato, ker je naša baraka imela to številko). Vsaka brigada je imela dan brigade. Takrat smo morali organizirati zabaven program za celo naselje. Mislim, da nam je to uspelo. Dvakrat tedensko smo imeli ples, kjer so nas zabavali priznani beat ansambli, prav tako tudi filmske predstave. Včasih nisi vedel, kam bi šel, toliko prireditvev je bilo.

V naši brigadi je deloval Klub OZN. Zanj in pa za seminar Družbena reforma in mladi je bilo veliko zanimanja. Predavali so nam znani družbenopolitični delavci iz Zagreba (Pero Pirker, Srečko Bijelič). Ker je takrat bilo najbolj aktualno vprašanje CSSR, smo temeljito spoznali razmere na CSSR in v SSSR ter drugih državah varšavskega sporazuma.

Verjetno vas zanima, kako smo reagirali na dogodke v CSSR. Zanje smo izvedeli med delom. Začeli smo delati s takim poletom, da so našemu komandantu IVANU MAROVITU kar žarela lica. Bil je dober komandant. Znal nas je pritegniti k delu, imel je avtoriteto in ko je bilo najbolj kritično, je s povečanim tempom zavil kramp. Istega dne smo imeli po večerji protestno zborovanje, na katerem smo enoglasno obsodili agresijo in poslali pismo češkoslovaški ambasadi ter CK ZMS. Zanimivo je bilo opazovati vedenje naših brigadirjev. Mladi smo, zato nam narodna glasba ne ugaja preveč. Ko pa smo zaslišali v naselju preko zvočnikov Avsenikovo polko, smo obstali, utihnili in poslušali. Tudi Dela menda nihče ni prebral doma tako vestno kot v brigadi. Marsikdo se sprašuje »Kaj pa so brigade? Le denar razmetujemo. Bolje bi bilo, če bi nasip naredila podjetja.« Morda imajo prav. Gotovo brigade ne prinašajo velikega finančnega dobička. Je pa še en moment. Tisti, ki tako omalovažuje brigade, verjetno še ni sodeloval v nobeni. Videti bi moral, kako enaki in s tem srečni postajajo mladi ljudje v brigadi. Ni važno, če si Siptar, Srb ali Slovenec, važno je, da si dober tovariš. Bratstvo in enotnost postajata tukaj resničnost. Delo in zabava sta nas združevala in krepila. Zato ni čudno, če smo zadnji dan imeli solze v očeh, ko smo se poslavljali od tovarišev iz Niša ali Zagreba. Pa še nekaj. Ne pozabimo na poplave, ki so leta 1964 prizadele Zagreb. Takrat so vode narasle Save dobesedno zbrisale vse nasipe razen mladinskega.

Ko smo to pripravovali svojim tovarišem v šoli, ki prej sploh niso hoteli slišati o tem, da bi šli v brigado, jim je postalo žal. Sporazumeli smo se, da drugo leto sodelujemo na SAVI 69 ali katerikoli drugi akciji. Slišal sem pripombe: »Zakaj ne gradimo v Sloveniji, zakaj ravno v Zagrebu?« Mislim, da je treba delati tam, kjer je najbolj potrebno, ne glede na republiko.

Na akciji so sodelovali mladinci iz vseh naših republik in mladi iz več dežel, ki so raztresene po štirih kontinentih. Med nami so bili Nemci, Francozi, Amerikanci, Belgijci, Čehi, Slovaki, Bolgari, Madžari itd. Vsi so se odločili, da bodo del mladosti vgradili v savski nasip.

Postali smo 4-kratna udarna brigada, dobili smo trak 7 Sekretarjev SKOJ in smo najboljša slovenska brigada. Mislim, da je Alfonz Sarh, čigar ime nosi naša brigada, to zaslužil. Izpolnili smo tisto, o čemer govori tista lepa brigadirska pesem: »Mi smo komitetu obečanje dali, da čemo se vrniti 4-krat udarni.« 35 naših brigadirjev je dobilo udarniške značke, skoraj vsi pa so bili pohvaljeni.

Glavni cilji akcije, da se skozi delo razvija bratstvo in enotnost, tovarištvo, solidarnost in internacionalizem, so bili doseženi. Vrnili smo se v Maribor, pozdravili starše in prijatelje ter opazili, kako smo se navezali eden na drugega. Se se bomo srečevali, morda vedno redkeje, kajti vsak odhaja na svojo pot. SAVA 68 pa nam bo za vedno ostala v spominu kot simbol mladosti, sreče in tovarištva.

Dušan Zbašnik, 1. r.
I. gimnazija Maribor

Ob zgornjem sestavku bi se lahko nekoliko zamislili glavni akterji pri zamisli in gradnji novega letnega in zimskega bazena v Mariboru. Tudi tu bi lahko dali odločno besedo mladinske delovne brigade, čeprav le lokalne. Seveda noče tu nihče oporekati udeležbe mariborskih mladincev na akciji Sava 68. Res pa je, da moramo predvsem gledati na težave doma in doprinesiti vse k njihovim rešitvam. To je povsem uresničljiva zamisel, saj ni treba misliti, da morajo biti delovne akcije z udeležbo mladinskih delovnih brigad vedno zvezno ali celo internacionalistično obarvane. (op. urednika)

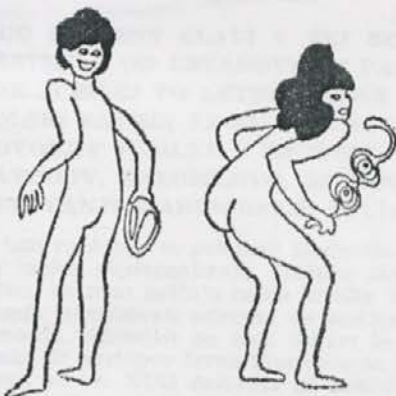
Foto B. Cerin

dušan zbašnik

težave mladih gostincev

All ste, dragi bralci, slišali, da si na primer dijak srečnje šole za telesno vzgojo kupi za izpopolnjevanje bradilo ali drog? Ne? Trdim, da se to v prenesenem pomenu dogaja na srednji gostinski šoli, kjer bi morali dijaki sami plačevati pripomočke, ki jih potrebujejo za praktični pouk. Kje je vzrok, da morajo od tako ali tako majhne vajeniške nagrade (za katero so marsikje izkoriščani do maksimuma), odšteti 120 dinarjev ob vpisu v novi letnik? Ali bi bilo mogoče rešiti ta problem na drug način, tako kot so to storili na ljubljanski gostinski šoli, ki dobi za ta namen posebne dotacije? Na srednji gostinski šoli je prav toliko dijakov kot na eni izmed mariborskih gimnazij. Letos beležijo rekorden vpis. Trenutno je na gostinski šoli okrog 700 dijakov. To so otroci povečini iz kmečkih in delavskih družin, ki bi radi čimprej prišli do poklica. Odnos pristojnih občinskih organov za šolstvo je do obrtnih in strokovnih šol precej mačehovski. Kolektiv gostinske šole je imel velike težave s pomanjkanjem prostorov. Stara stvar je, da so imeli gostince še deset dni do pričetka šolskega leta pouk na prostem. Kljub prizadevanju so povsod naleteli na nerazumevanje, čeprav se je izkazalo, da bi se stvari dale pravočasno urediti, kar se je pozneje tudi zgodilo. Skupnost gostinskih šol v naši republici je s posebnim predpisom sklenila, da bi naj šole s pogodbami z gostinskimi podjetji uredile plačevanje praktičnega pouka bodočih natakarjev in kuharjev. Kolektiv mariborske gostinske šole je doslej sklenil pogodbo edino z gostinskimi podjetjem Majolika, ki se je obvezalo, da bo pomagalo svojim učencem pri plačevanju tako imenovane »šolnine«. Druga gostinska podjetja, kot tudi privatniki, pa so doslej v večini primerov pokazala samo svojo nezavzetost. V prvi vrsti gre predvsem za dijake, ki bi morali biti na vsak način oproščeni prevelikih davkov v času šolanja, sicer bo zakon o brezplačnem šolanju v naši družbi le še zastarel birokratski akt.

J. Jagodnik

Heavens above.

Edvard

svež sladoled in sveže partijske izkaznice

Prijatelji so kot fižol, spregovorijo šele za hrbtom. (Žarko Golob)

--

Ni vsak, ki ljubi Mehiko, Mehikanec; ne vsak, ki ga pošljemo po malico - poslanec (Ivan Cimerman)

--

To, kar ti življenje podari, ti smrt zaračuna.

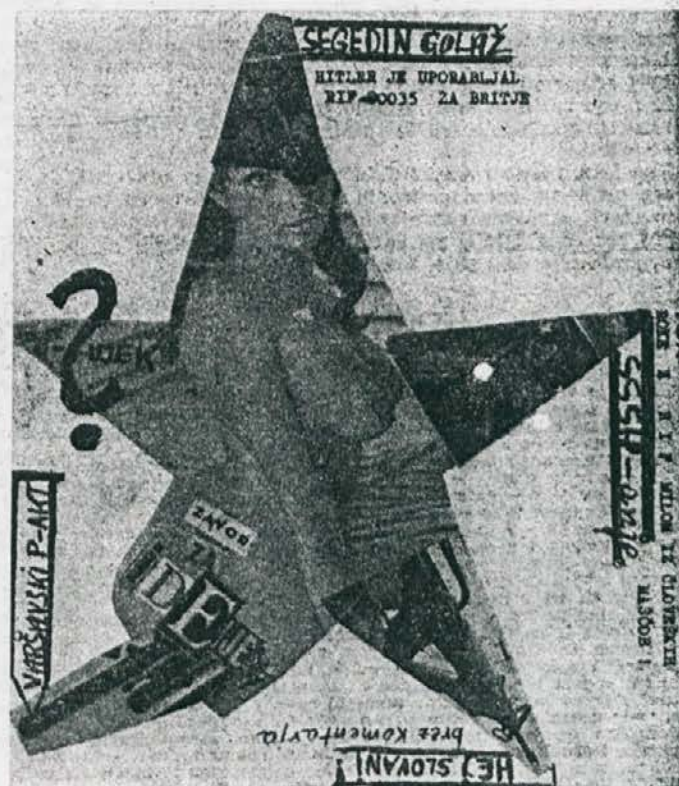
Edvard

»muzein od gneva gnan, spodkoplje temelje si same

Kdor zna prenašati krivico, jo bo znal tudi storiti. Kdor pa je ne zna prenašati in jo kljub temu stori, je svinja. (Dušan Kirn)

Smo na poti, da bo najbolj uporabljena fraza, naj ne frazarimo. (D. Kirn)

drago jančar, glavni in odgovorni urednik katedre

Ali je Katedra samo deset ali bolj ali manj popisanih in poslikanih strani, ki jih vaše roke tipajo in mečkajo, ki jih vaše oči gledajo? Katedra je časopis. Časopis je sredstvo. Komunicira na način znavanja. Ali pa tudi funkcionira?

Ko uredniški odbor prevzema nase zgodovinsko odgovornost, da bo urejal in vodil in usmerjal in sploh list, ki nosi ime Katedra, list, ki ima svojo zgodovino in pokrovitelja in kar je podobnih stvari, se te zgodovinske odgovornosti zaveda, čuti breme te odgovornosti in skuša ravno zavoljo vsega tega in marsičesa drugega svojo nalogo opravljati.

Tukaj se stvar šele začne. Kaj se to pravi »nalogo opravljati«? Izvrševati? Morda! Mogoče pa čisto enostavno pomeni pisati in govoriti in urejati po vesti in zavesti, prebijati se k »višji objektivnosti« skozi subjektivna spoznanja o svetu, ki ga živimo.

Naš angažma je razsežen v veliko razsežnosti. Prva izmed njih je ta, da smo angažirani. To je naš prvinski angažma.

Gotovo je, da pa gre tudi za čisto konkretne dimenzije.

Na primer načelo pluralizma.

Na primer načelo slovenstva.

Na primer načelo samoupravnega projekta.

Na primer načelo socialne enakosti.

Na primer načelo prisotnosti v slovenskem kulturnem prostoru.

Na primer načelo načela (ali načel).

Katedra letos izhaja šesto leto. Drugič v svoji zgodovini se je ji posrečilo, da prihaja med bralce vsakih štirinajst dni. Prepričani smo da bomo lahko na ta način veliko bolj aktualni in komunikativni. Vse, ki želijo sodelovati, vabimo. Vse, ki želijo brati, vabimo. Prostori uredništva so v novem študentskem domu v Tyrševi ulici.

vlado pravdič, predsednik
KUD študent

KUD STUDENT SLAVI V TEJ SEZONI MANJŠI JUBILEJ, SAJ JE PRETEKLO OD USTANOVITVE PA DO DANES PET LET. TO NI VISOKOŠOLSKEGA JUBILEJA, AMPAK ČE GLEDAMO, DA SO VISOKOŠOLSKEGA ZAVODI SE ZELO MLADI, JE Z OZIROM NA TO KAR ZADOVOLJIV JUBILEJ, V ZAČETKU USTVARJANJA VISOKOŠOLSKEGA ZAVODOV, RAZUMLJIVO, NI MOGLA BITI RAZVITO KULTURNO DELOVANJE MARIBORSKIH STUDENTOV.

V tem razdobju so pokazali študentje mariborskih visokošolskih zavodov, da lahko reprezentirajo kulturo mariborskih študentov, in to kvalitativno. To nam pričajo razne kritike in pa tudi vabila, da sodelujemo na raznih prireditvah oziroma da zastopamo mesto Maribor na raznih svečanostih, turnejah po naši državi in tudi v incenzstvu. To nam priča preko 30 nastopov izven Maribora in veliko nastopov v Mariboru. Na začetku so pri KUD delovale tri sekcije. Ta začetna neugnanost pa je po enem letu usahnila, saj sta že naslednje leto ostali le še dve, in sicer moški pevski zbor in folklorna skupina. Ti dve sekciji tudi redno delata še danes in edini tudi predstavljata kulturno delovanje mariborskih študentov. Delo samih skupin je dokaj naporno, saj ima vsaka sekcija po dve vaji na teden in pa tudi precej nastopov, in tako študentom vzame samo udejstvovanje mnogo časa, saj ti študentje morajo, kar jim je prvobitni cilj, študirati. Kljub naporom, ki jih morajo vložiti, vsi rade volje prihajajo na vaje, saj jim je to le v zabavo in se tako sprostijo po napornem študiju. Največje zadovoljstvo vsakega pa je, da skupini tudi nastopata, in tako pokažeta svojo kvaliteto. S tem tudi negirajo splošno prepričanje starejših, da današnja mladina ni zavzeta za pametno delo, ampak misli samo na neresne stvari. V tej jubilejni sezoni imamo resne načrte za razširitev in povečanje kakor kvalitativno tako tudi kvantitativno. V tej sezoni imamo v načrtu ustanovitev mešanega pevskega zbora — do sedaj je bil samo moški pevski zbor —, povečanje folklorne skupine in pa zopet oživitve študentskega odra. V načrtu imamo čimveč nastopov doma v Mariboru in tudi drugod. Upamo, da nam bo to uspelo, kar je pa najbolj odvisno od študentov in dijakov, ki se bodo prijavili v sekcije KUM. V KUD študent ne sodelujejo samo študentje, ampak tudi dijaki srednjih šol. Delo sekcij se bo pričelo takoj v začetku meseca oktobra, in to takoj, ko bomo imeli zbrane prijave po šolah. Pridite v naše vrste, ne bo vam žal!

riko vračko, upravnik zadruga študentov

Zadruga študentov in dijakov je bila ustanovljena z ustanovitvijo višjih šol. Namen zadruge je pomagati študentom pri občasnem zaposlovanju v času študija.

Zadruga je specifična delovna organizacija in jo je družba oprostila dajatev. Iz zaslužka zadružnikov se ne plačujejo nikakršni prispevki.

Zadruga zaposluje študente in dijake v raznih mariborskih tovarnah in ustanovah. Se vedno predstavlja fizično delo glavnino vseh naših uslug. Pri umskem delu pa imajo glavni delež instrukcije.

Letošnji polletni bruto promet je znašal 265.450,00 dinarjev, kar je za 24% več kot v preteklem letu. Povečalo pa se je ustrezno število zaposlitev. Iz prikazanega je razvidno, da je bilo več zaposlitev in tudi zaslužki so se povečali.

Vsi dobro poznate razmere v študentski kreditni politiki, prav tako pa tudi štipendij skoraj ni. Posledica tega je vse večji pritisk na zadrugo. Vendar je nemogoče vse študente zaposliti, če ni dela.

Član zadruge lahko postane vsak študent. Poprečen zaslužek posameznika v preteklem koledarskem letu je znašal okoli 400,00 dinarjev. Sedež zadruge je v novem študentskem domu Ob parku 5. Poslujemo vsak dan razen sobote od 8. do 13. ure in v sredo od 14. do 16. ure.

branko petan, predsednik ZS MVZ

V visokošolskih in univerzitetnih centrih, kjer gravitira študentska populacija, so študenti organizirani v Zvezi študentov Jugoslavije. Organizacija je bila ustanovljena na ustanovni skupščini leta 1951 v Beogradu.

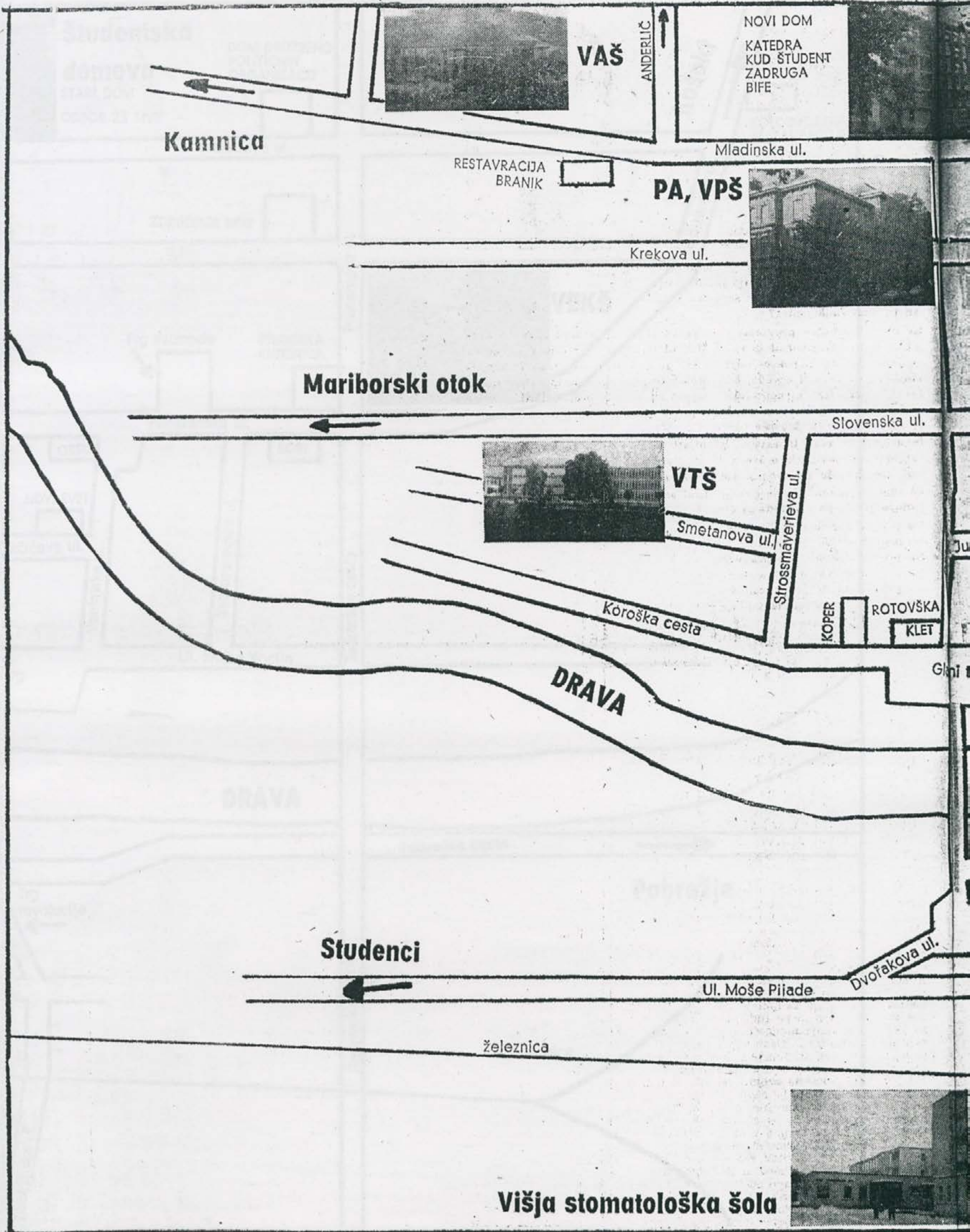
Vstop v organizacijo je prostovoljen in zato bazira na samoodločbi vsakega študenta. To posebej poudarjamo zaradi tega, ker je pred letom bil še upoštevan avtomatski prehod iz vrst Zveze mladine v članstvo Zveze študentov Jugoslavije.

Na mariborskih visokošolskih zavodih, ki vključujejo šest višjih šol, so študenti organizirani in združeni v osnovno organizacijo, imenovano »združenje študentov« na višji šoli. Stalni organ Zveze študentov na višji šoli je odbor ZS dotične šole, ki s svojimi komisijami obravnava in rešuje tekoča aktualna vprašanja študentov. Komisije odbora rešujejo vprašanja z vseh področij življenja študentov, od socialno zdravstvenega, materialnega, študijskega, do kulturnega in športnega področja. Posegi študentskih interesov zahajajo tudi v ostala področja našega družbenopolitičnega življenja, ki neposredno ali posredno zadevajo študente.

V mariborskem visokošolskem centru je več specializiranih organizacij Zveze študentov Jugoslavije, ki v svoj delokrog povezujejo študente po interesnih področjih. Te organizacije so: kulturno umetniško društvo Student in študentski list Katedra.

Zaradi boljše in učinkovitejše koordinacije združenj študentov na posameznih višjih šolah in zaradi zastopanja skupnih interesov študentov v Mariboru ter ostalih razlogov, obstaja odbor ZS MVZ. To je odbor, ki ima pravzaprav funkcijo izvršnega organa letne skupščine Zveze študentov MVZ, ki pa se tudi ukvarja z aktualnimi problemi in jih tudi skuša realizirati prek svojih komisij. Najvišji stalni organ Zveze študentov v Mariboru je plenum ZS MVZ, ki se sestaja večkrat na leto in na priporočilo predsedstva odbora ZS MVZ obravnava vprašanja širšega in splošnega pomena za ZS MVZ.

Organizacija Zveze študentov skuša biti elastična in borbena. Omogočati skuša aktivno vključevanje in sodelovanje pri problemih, ki so posredno ali neposredno vezani na študenta, njegovo življenje in delo.

**Študentska
domova**

STARI DOM
ODBOR ZŠ MVZ

DOM DRUŽBENO
POLITIČNIH
ORGANIZACIJ

Maistrova ul.

ZDRUŽENJE MVZ

Trg svobode

ŠTUDIJSKA
KNJIZNICA

VEKŠ

Košaki

KOLODVORSKA
RESTAVRACIJA

Partizanska ul.

OREL

NOVI SVET

Jurčičeva ul.

Vetrinjska ul.

BOBI

Svelozarevska ul.

Ul. kneza Koclja

Jadranska cesta

Glavni trg

DRAVA

Pobreška cesta

Pobrežje

Trg
revolucije

železnica

Jadranska cesta

Ljubljanska ul.

MZ

neophodni napotki za bruce

za
bruce obvezno čtivo, za ostale po želji

ZELNI BRUC, KI SI PRISEL V NAŠE CUDOVITO MESTO ALI PA ŽE OD ROJSTVA V NJEM ŽULIŠ DUDO IN MOCIŠ PLENICE, DA ZLATOROG IN SAPONIA SE NISTA PROPADLA: DOBRODOŠEL V NAŠI VZVIŠENI INTELEKTUALNI DRUŽBI. TODA NE VESELI SE PREZGO-DAJ! NISMO TE SE SPREJELI V NAŠO ŠREDINO, A CE BOŠ UBO-GLJIV IN PRIDEN, LAHKO UPAS, DA BOŠ KDAJ LAHKO NAŠ. A ZA TO BO TREBA TRDEGA DELA IN VOLJE. PREDVSEM NAS POSLU-ŠAJ IN SE UCI NA NAŠIH SVETLIH ZGLEDIH IN POTEM BO GO-TOVO KAJ IZ TEBE.

Predvsem si zapomni nekaj, saj misliti še ne znaš. In to, kar ti bom sedaj povedal, je najvažnejše, da prebrodiš prvo krizo in stopiš na prvo stopnico. To ti bo omogočilo temeljito spoznavanje z našimi svetlimi hrami, mari-borskimi gostilnami v centru mesta.

Dobro prebiraj te vrstice, ko pa se boš lotil praktičnega dela, vzemi v ro-ko karto, ki ti jo je po dolgotrajnem delu in proučevanju psihe bednega zelenega bruca pripravil naš zavod za rehabilitacijo brucov.

Ker vemo, da ne boš vsega razumel, se obrni k nam na pomoč.

Torej: sveto si zapomni, da moraš pričeti pouk v buffetu Bobby (y beri i) nasproti frančiškanske cerkve. Tu lahko sesaš do zore, seveda če te prej ven ne zabrišejo. Če pa prideš tja ob osmi ali deveti uri zvečer in te ne spustijo noter, ne bodi žalosten, ker pije zaključena družba s kel-naricami vred, in ti ne marajo zelencev. Pa si ne beli glave. Sto metrov niže je Snačkar bar hotela Slavije in tam te bodo veselili. Če pa imaš seksu-alne težave in polno denarnico, pa te bodo vesele male sladke cipice, ki jih tam ne manjka.

Iz Slavije te bo pot peljala čez slabo raziskan in ob dežju težavno pre-hoden teren, kjer parkirajo avtomobili Slavijinih' gostov. Nato greš mimo Avtolehne in že si v restavraciji hotela Orel (med vojno so mu pravili Adler, in prišepnem ti, da to pomeni v nemščini orel — pa tega nikomur ne povej). Vendar pa bodi tam ponižen in vljuden, še posebej, če pride na večerjo kakšen nogometaš NK Maribora. Takoj mu ponudi svoj prostor, saj so nogometaši veliko pametnejši in zrelejši kot ti! Mirno spij svoje in kreni v Jurčičevo ulico, kjer je ribja restavracija Novi svet. Dober tek, pa glej da se ti kakšna ribja kost ne zatakne v žrelu! Tam boš pil črnega, pa ne preveč, saj te še čaka dolga pot. Skoraj bi pozabil: ne ženi si k srcu, če bodo prej postregli Avstrijcem, vedno imej v mislih, da si le navaden bruc.

Itinerarij te pelje še južneje po Gosposki ulici, dokler se ti ne razgrne obzorje in prideš na Glavni trg. Malo desno pa v Rotovško klet. Rotovška klet pa zato, ker je v isti stavbi bil nekdanji Rotovž, ki pride iz Rathaus in ono to pomeni, da so tam zasedali mestni očaki. Tu boš že dobro nade-van in če se ti ljubi, skočiš čez trg v Veliko kavarno, kjer pa mislim, da zaradi prefine družbe ni prostora za tvoj stan. Zato iz Rotovške kleti kar dalje do Kopra. Samo ne misli, da si prišel na morje, ampak le do gostilne Koper. Če te tišči, zavij na njihovo stranišče, ki je med najbolj čistimi v Mariboru. Prijetno s...

Noge te že težko nosijo, a čez cesto boš že prišel. Tam je mestna restav-racija. Eks velja! Tu se dodobra spočij pred dolgim vijuganjem do restavracije Branik. Menjala je že dosti lastnikov, postrežba pa se ni nič menjala. Se vedno je na psu. Če te natakariča ozmerja, bodi miren, ne pozabi, da si bruc, v tem primeru pa še pijani bruc. Ura je polnoči in vržejo te na cesto. Vzel boš pot pod noge in odšel v Dancing ali Bar,

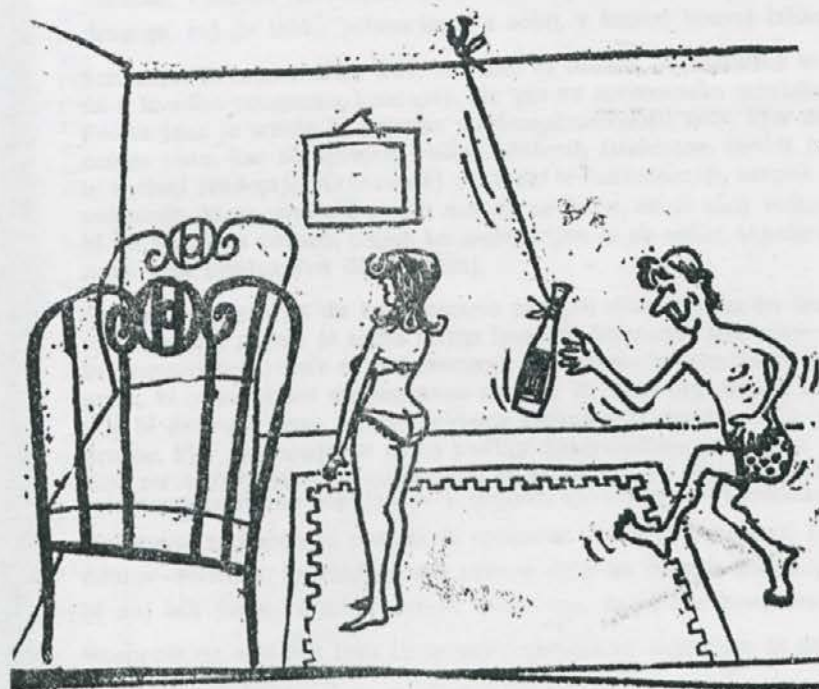
ker je drugo že vse zaprto. Nimaš možnosti, da bi prišel v bar, ne da bi plačal konzumacije in vstopnine. V dancingu so tvoje možnosti veliko večje. Dobro poslušaj: ne prosil vratarja, da bi šel samo pogledat, ali je notri kakšen drug bruc. To več ne vtrga. Ko bo vratar odprl vrata, da bi koga izpustil, se naredi črva in se pod njim splazi noter. Ko si prišel noter, si takoj najdi kakega pirmajstra, saj so cene zate previsoke. Iz Dancinga lahko greš le še v Kolodvorsko restavracijo, kjer lahko tudi zaspiš. Sicer pa boš tam srečal vse, KI SO TO NOČ KROKALI.

Bruc, ko boš opravil ta prvi in najbistvenejši izpit, se javi na našem zavodu za rehabilitacijo brucov, kjer dobiš izkaznico, ki ti bo omogočila nadaljnje napredovanje. Hrabro!

Visoki C

P. S.

Za bruculje velja isto kot za bruce, razen tisto o cipicah v Slaviji. V teh zadevah si poiščite zatočišče pri starih bajtah, ki vedno rade pomagajo.

(študentski list)

brez besed

priloga

12

zdaj sem postala študentka

Življenje je ničvreden prijatelj, ki te zapusti v najhujši stiski — v smrtni stiski. (Rudolf Petri)

Smiselnost je nekaj, kar večno iščemo in na koncu vidimo, da je prav iskanje smisel. (Dušan Kiru)

Če ljubiš življenje, ne preklinjaj smrti, ki je njegov otrok. (R. Petri)

Kdor zna prenašati krivico, jo bo znal tudi storiti. Kdor pa je ne zna prenašati in jo kljub temu stori, je svinja. (Dušan Kiru)